
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קבלת החלטות ופשיעה - 61307

תאריך עדכון אחרון 25-10-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר עידו יואב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: idoayoav@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: על פי תיאום מראש מיד בתום השיעור.

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה בוחן באופן ביקורתי את הספרות הקרימינולוגית הענפה שהתפתחה ביחס לקבלת החלטות של מבצעי עבירות. הקורס מתייחס לשלושה שלבים מובחנים "בקריירה של פושעים". ראשית, בהחלטה להתחיל לפשוע. שנית, בהחלטות לבצע ולהתמקצע בביצוע פשעים כאלה או אחרים, במסגרת קריירת-הפשע בכלל, ובמסגרת מצבים קונקרטיים - "הזדמנויות", בפרט. לבסוף, נדון בתיאוריות חדשות שמתייחסות להחלטה של פושעים לחדול, ולתהליך החברתי במסגרתו פורשים יחידים מחיי הפשע. בנוסף, נתייחס בהרחבה בכל שלב ושלב, להשפעה שיש לענישה והרתעה על החלטות אלו.

נלמד, כי אסכולות קרימינולוגיות מסורתיות הדגישו כי ההחלטה לפשוע נתונה בידי יחידים באשר הם. לעומת זאת, תיאוריות קרימינולוגיות "סביבתיות" מאוחרות יותר - גורסות כי דווקא תנאי החיים והסביבה של פושעים - למשל, הזדמנויות, חברותא, או סגנון חיים - הם הגורמים שבסיכומם של דבר ממסללים יחידים לפשע, ו"מחליטים" עבורם.

נחתום את הקורס בהצגה של גישה מיקרו-התנהגותית חדשנית שמארת תסריטים-התנהגותיים באמצעות ניתוח קטעי וידיאו של אלימות. מניתוחים מצביים אלו עולה, כי דווקא רגשות, ודינמיקה גופנית ולא תהליכים קוגניטיביים - הם הגורמים שיקבעו למעשה, אילו מבין אינספור סיטואציות יומיומיות של קונפליקט חברתי, "יתלקחו" ויהפכו לסיטואציות של אלימות קשה.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

ההתחקות והחקירה של החלטות כגון אלו עשויו לסייע מעשית, לכל מי שעוסקים בתחום, להבין לעומק את התהליכים החיצוניים והפנימיים, שמביאים אנשים לפשוע.

דרישות נוכחות (%):

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1: מבוא

Clarke, R. V., & Cornish, D. B. (1985). Modeling offenders' decisions: A framework for research and policy. *Crime and Justice*, 6, 147-185.

Paternoster, R. (2010). How much do we really know about criminal deterrence? *Journal of Criminal Law and Criminology*, 100, 765-823.

שיעור 2: מקורותיה של תיאוריית הבחירה הרציונאלית והנחות היסוד שלה
Bentham, Jeremy. ([1788] 1843). *Principles of Penal Law, Works 1*, 399 ff
Becker, Gary S. (1968). *Crime and Punishment: An Economic Approach. Journal of Political Economy* (76), 169-217.

שיעור 3: בחירה רציונאלית והחלטות להחליף פשע מסוג אחד באחר
Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (1987). *Understanding crime displacement: An application of rational choice theory. Criminology*, 25(4), 933-948.
Matsueda, R., Kreager, D. and Huizinga, D. (2006). *Deterring Delinquents: A Rational Choice Model of Theft and Violence. American Sociological Review*, 71(1), pp.95-122.

שיעור 4: "תיאוריות סביבתיות" - סקירה כללית של התחום
Wilcox, Pamela and Cullen, Francis T. (2018) *Situational Opportunity Theories of Crime. Annual Review of Criminology, Vol. 1*, pp. 123-148.

שיעור 5: תאוריית הפעילות השגרתית
Clarke, R. V. G., & Felson, M. (Eds.). (1993). *Routine activity and rational choice (Vol. 5)* (pp. 1-16). Transaction Publishers.

שיעור 6: מניעה מצבית
Clarke, R. V. (1995). *Situational crime prevention. Crime and Justice*, 91-150.

שיעור 7: הקשר בין מקום לפשיעה
Brantingham, P., & Brantingham, P. (1995). *Criminality of place. European Journal on Criminal Policy and Research*, 3(3), 5-26.

שיעור 8: בחירת הקורבן
Walsh, D. (1986). *Victim selection procedures among economic criminals: The rational choice perspective. The reasoning criminal: Rational choice perspectives on offending*, 39-52.

שיעור 9: רקע סביבתי, ופשעה כהתנגדויות יומיומיות של קבוצות מיעוט
Factor, Roni, David Mahalel, Anat Rafaeli and David R. Williams. (2013) *A Social Resistance Perspective For Delinquent Behaviour Among Non-Dominant Minority Groups. Brit. J. Criminol.* 53, 784-804.
Brantingham, P. J., & Brantingham, P. L. (Eds.). (1981). *Environmental criminology* (pp. 27-54). Beverly Hills, CA: Sage Publications.

שיעור 10: פשיעה והחלטות רגשיות
Pickett, Justin T., Roche, Sean Patrick, Pogarsky, Greg. (2018) *Toward A Bifurcated Theory of Emotional Deterrence. Criminology*, 56(1), 27-58.
Bouffard, J., Exum, M. L., & Paternoster, R. (2000). *Whither the beast? The role of emotions in a rational choice theory of crime. In S. S. Simpson (Ed.), Crime and criminality: The use of theory in everyday life. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press.*
Van Gelder, J., & Vries, R. E. (2012). *Traits and states: Integrating personality and*

---

affect into a model of criminal decision making. *Criminology*, 50, 637-671.

שיעור 11: זה מול זה, הסבר של טרור - תיאוריית הבחירה הרציונלית מול הסבר סביבתי
Perry, S., Apel, R., Newman, G., and Clarke, R., (2016) *The Situational Prevention of Terrorism: An Evaluation of the Israeli West Bank Barrier*. *Journal of Quantitative Criminology*.

שיעור 12: ההחלטה להפסיק לפשוע
Paternoster, R., & Bushway, S. (2009). *Desistance and the "feared self": Toward an identity theory of criminal desistance*. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 99, 1103-1156.

Giordano, P.C., Cernkovich, S. A., & Rudolph, J. L. (2002). *Gender, crime, and desistance: Toward a theory of cognitive transformation*. *American Journal of Sociology*, 107, 990-1064.

שיעור 13: חקירה של תסריטים ודפוסים מיקרו-התנהגותיים

Gavin, H., & Hockey, D. (2010). *Criminal Careers and Cognitive Scripts: An Investigation into Criminal Versatility*. *The Qualitative Report*, 15(2), 389-410.
Leclerc, Benoit. (2014). "Script Analysis for Crime Controllers: Extending the Reach of Situational Crime Prevention". In: S. Caneppele, F. Calderoni (eds.), *Organized Crime, Corruption and Crime Prevention*. Switzerland: Springer International Publishing, pp. 13-20.

שיעור 14: סיכום

חומר חובה לקריאה:

שיעור 1: מבוא

Clarke, R. V., & Cornish, D. B. (1985). *Modeling offenders' decisions: A framework for research and policy*. *Crime and Justice*, 6, 147-185.

Paternoster, R. (2010). *How much do we really know about criminal deterrence?* *Journal of Criminal Law and Criminology*, 100, 765-823.

שיעור 2: מקורותיה של תיאוריית הבחירה הרציונלית והנחות היסוד שלה
Bentham, Jeremy. ([1788] 1843). *Principles of Penal Law, Works 1*, 399 ff
Becker, Gary S. (1968). *Crime and Punishment: An Economic Approach*. *Journal of Political Economy* (76), 169-217.

שיעור 3: בחירה רציונלית והחלטות להחליף פשע מסוג אחד באחר
Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (1987). *Understanding crime displacement: An application of rational choice theory*. *Criminology*, 25(4), 933-948.
Matsueda, R., Kreager, D. and Huizinga, D. (2006). *Deterring Delinquents: A Rational Choice Model of Theft and Violence*. *American Sociological Review*, 71(1), pp.95-122.

שיעור 4: "תיאוריות סביבתיות" - סקירה כללית של התחום
Wilcox, Pamela and Cullen, Francis T. (2018) *Situational Opportunity Theories of Crime. Annual Review of Criminology, Vol. 1, pp. 123-148.*

שיעור 5: תאוריית הפעילות השגרתית
Clarke, R. V. G., & Felson, M. (Eds.). (1993). *Routine activity and rational choice (Vol. 5) (pp. 1-16). Transaction Publishers.*

שיעור 6: מניעה מצבית
Clarke, R. V. (1995). *Situational crime prevention. Crime and Justice, 91-150.*

שיעור 7: הקשר בין מקום לפשיעה
Brantingham, P., & Brantingham, P. (1995). *Criminality of place. European Journal on Criminal Policy and Research, 3(3), 5-26.*

שיעור 8: בחירת הקורבן
Walsh, D. (1986). *Victim selection procedures among economic criminals: The rational choice perspective. The reasoning criminal: Rational choice perspectives on offending, 39-52.*

שיעור 9: רקע סביבתי, ופשיעה כהתנגדויות יומיומיות של קבוצות מיעוט
Factor, Roni, David Mahalel, Anat Rafaeli and David R. Williams. (2013) *A Social Resistance Perspective For Delinquent Behaviour Among Non-Dominant Minority Groups. Brit. J. Criminol. 53, 784-804.*
Brantingham, P. J., & Brantingham, P. L. (Eds.). (1981). *Environmental criminology (pp. 27-54). Beverly Hills, CA: Sage Publications.*

שיעור 10: פשיעה והחלטות רגשיות

Pickett, Justin T., Roche, Sean Patrick, Pogarsky, Greg. (2018) *Toward A Bifurcated Theory of Emotional Deterrence. Criminology, 56(1), 27-58.*
Bouffard, J., Exum, M. L., & Paternoster, R. (2000). *Whither the beast? The role of emotions in a rational choice theory of crime. In S. S. Simpson (Ed.), Crime and criminality: The use of theory in everyday life. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press.*
Van Gelder, J., & Vries, R. E. (2012). *Traits and states: Integrating personality and affect into a model of criminal decision making. Criminology, 50, 637-671.*

שיעור 11: זה מול זה, הסבר של טרור - תיאוריית הבחירה הרציונלית מול הסבר סביבתי
Perry, S., Apel, R., Newman, G., and Clarke, R., (2016) *The Situational Prevention of Terrorism: An Evaluation of the Israeli West Bank Barrier. Journal of Quantitative Criminology.*

שיעור 12: ההחלטה להפסיק לפשוע
Paternoster, R., & Bushway, S. (2009). *Desistance and the "feared self": Toward an identity theory of criminal desistance. Journal of Criminal Law and Criminology, 99, 1103-1156.*

Giordano, P.C., Cernkovich, S. A., & Rudolph, J. L. (2002). Gender, crime, and desistance: Toward a theory of cognitive transformation. *American Journal of Sociology*, 107, 990-1064.

שיעור 13: חקירה של תסריטים ודפוסים מיקרו-התנהגותיים

Gavin, H., & Hockey, D. (2010). *Criminal Careers and Cognitive Scripts: An Investigation into Criminal Versatility. The Qualitative Report*, 15(2), 389-410.
Leclerc, Benoit. (2014). "Script Analysis for Crime Controllers: Extending the Reach of Situational Crime Prevention". In: S. Caneppele, F. Calderoni (eds.), *Organized Crime, Corruption and Crime Prevention. Switzerland: Springer International Publishing*, pp. 13-20.

שיעור 14: סיכום

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
גשת עבודה 0 %
גשת תרגילים 0 %
גשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: